

Pestprotocol



Chr. Opleidingschool
Katwijk aan zee
2024-2025

Inleiding

Dit pestprotocol heeft als doel om alle kinderen op de Christelijke Opleidingsschool een veilig gevoel te geven, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen, zodat als er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken. Leerkrachten en ouders uit de MR onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

Begripsomschrijving

Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met **herhaaldelijk** wordt bedoeld dat het kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende opmerkingen of handelingen is. **Opzettelijk** betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van een **machtsverschil**. Pesters zijn sterker dan slachtoffers. Daardoor kunnen slachtoffers zich niet goed verdedigen.

Er zijn verschillende vormen van pesten. Wij onderscheiden

- Fysiek: slaan, duwen, schoppen;
- Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen;
- Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken;
- Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden;
- Digitaal pesten: alle vormen van pesten die online plaatsvinden, zoals op Facebook en WhatsApp.

Aanpak

De Christelijke Opleidingsschool probeert een veilig sociaal klimaat op school te creëren door pesten te voorkomen (preventief) en tegen pesten op te treden als het zich toch voordoet (curatief). We gebruiken hiervoor de methode KiVa.

KiVa

KiVa is een succesvol antipestprogramma. KiVa begon vijftien jaar geleden in Finland en wordt inmiddels in 21 landen toegepast. KiVa startte 10 jaar geleden in Nederland. Inmiddels zijn er meer dan 428 KiVa scholen in Nederland. Dit aantal neemt jaarlijks toe.

KiVa werkt schoolbreed en preventief. Schoolbreed wil zeggen dat de KiVa lessen in groep 1 t/m 8 worden gegeven. KiVa zet in op een positieve groep, waar iedere deelnemer verantwoordelijk is voor een fijne groepssfeer.

Preventief

KiVa-lessen

Wij streven er naar om in elke groep één keer in de week een KiVa-les te geven. Deze lessen zijn gericht op het preventief werken aan groepsvorming en het bieden van een veilige leeromgeving. De lessen zullen de ontwikkeling van sociale vaardigheden van kinderen stimuleren. Deze vaardigheden hebben ze nodig om een groepsnorm tegen pesten te kunnen creëren, zoals; wat is pesten, hoe help ik iemand die gepest wordt. De lessen uit het KiVa-programma zijn onderverdeeld in tien thema's, zoals gevoelens, iedereen is uniek en herken pesten. We laten tijdens elk schooljaar alle thema's terug komen, zodat alle onderwerpen die kunnen bijdragen aan een positief pedagogisch klimaat aan bod zijn gekomen.

Omgangsregels

Op onze school heeft elke groep een KiVa-contract opgesteld. Voor de groepen 1 tot en met 4 gaat het om de volgende omgangsregels:

- We willen samen een groep zijn want dat is fijn;
- We horen er allemaal bij: ik, hij en ook jij;
- We verschillen allemaal, dat maakt ons speciaal;
- We gaan goed met elkaar om;
- We helpen elkaar;
- We komen voor elkaar op.

Voor de groepen 5 tot en met 8 gaat het om de volgende omgangsregels:

- We doen aardig tegen elkaar en behandelen anderen met respect;
- Samen maken wij er een fijne groep van;
- We praten met elkaar (en gebruiken daarbij ik-taal en plus-taal);
- We willen dat pesten stopt;
- We gaan goed met elkaar om;
- We helpen elkaar;
- We komen voor elkaar op.

Groepsgesprekken

Wij streven er naar de leerlingen zelf verantwoordelijk te maken voor de sfeer in de groep. Tijdens groepsgesprekken proberen we te zorgen dat leerlingen zelf met oplossingen en ideeën komen.

KiVa monitor

Wij observeren het gedrag van onze leerlingen. Onze leerkrachten ontwikkelen zo een beeld van uw kind. Voor een zo compleet mogelijk beeld vinden we het belangrijk dat ook de kinderen de mogelijkheid krijgen om aan te geven hoe zij zich voelen. De leerlingen van de groepen 3 tot en met 8 vullen twee keer per jaar een digitale vragenlijst in. De vragen gaan onder meer over welbevinden, sociale veiligheid, pesten en relaties in de klas. Groepsleerkrachten krijgen vervolgens een rapport van hun groep, inclusief sociogrammen. Met het groepsrapport krijgen zij een helder beeld van hoe hun groep in elkaar steekt, zodat zij hun handelen daarop kunnen aanpassen.

Contact met ouders

Contact met ouders/verzorgers vinden wij belangrijk. In onze Medeklinker plaatsen we de ouder nieuwsbrief, zodat ouders weten welk thema van KiVa behandeld wordt. Op de site van onze school kunnen ouders een presentatie over KiVa bekijken. Aanvullende informatie over pesten en tips voor thuis kunnen ouders ook vinden in de online KiVa-oudergids. We stimuleren ouders contact met ons op te nemen mochten zij zich zorgen maken over hun eigen kind of een ander kind op school. Tijdens de oudergesprekken wordt het welbevinden en de sociale ontwikkeling van de leerlingen besproken. Wanneer er een incident plaatsvindt, neemt de leerkracht contact op met de desbetreffende ouders.

Curatief

Signalering

De curatieve aanpak begint bij de signalering. Grensoverschrijdend gedrag bestaat niet alleen uit pesten. Kinderen kunnen ook ruzie maken of in een conflict terecht komen. Daarnaast is het ook mogelijk dat kinderen elkaar plagen of dat er sprake is van een misverstand. Op basis van

onze definitie van pesten bekijken wij elke situatie vanuit het volgende perspectief:

Gebeurt het met opzet (intentioneel)?

Kan het 'slachtoffer' zich verdedigen (machtsverschil)?

Hoe "erg" (intens) wordt het ervaren?

Gebeurt het steeds opnieuw (stelselmatig)?

Kenmerken van iemand die wordt gepest kunnen er als volgt uitzien:

- Een kind zegt dat het gepest wordt.
- Een kind is veel alleen, bijv. op het schoolplein.
- Met kiezen van groepjes wordt een kind altijd overgeslagen.
- Er wordt niet geluisterd naar een kind als het iets zegt.
- Een kind is teruggetrokken, angstig, stil.
- Een kind durft niet alleen naar huis te gaan.
- Een kind probeert zich overdreven aan te passen aan anderen.
- Een kind krijgt beledigende opmerkingen over bijv. het uiterlijk.
- Een kind wordt buiten school opgewacht.
- Een kind wordt stelselmatig geslagen, geschopt, heeft blauwe plekken.
- Er wordt vaak gescholden of geschreeuwd naar een kind.
- Een kind wordt aangesproken met een bijnaam, weinig met de eigen naam.
- Een kind wil niet naar school en/of is veel ziek.
- Een kind raakt spullen kwijt.
- Een kind haalt opeens lage cijfers.
- Een kind weigert te vertellen.
- Ouders merken dat het kind last heeft van slapeloosheid, geen eetlust.

Kenmerken van iemand die pest kunnen er als volgt uitzien:

- Een kind gedraagt zich overdreven stoer.
- Een kind gedraagt zich tegendraads, opstandig.
- Een kind kan zich niet inleven in anderen.
- Een kind is (soms) agressief.
- Een kind haalt (soms) lage schoolprestaties.
- Een kind is populair, nadrukkelijk aanwezig in de klas.
- Een kind heeft behoefte aan (negatieve) aandacht.
- Gedrag van het kind is niet leuk, maar toch willen anderen bij hem/haar horen.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Ouders

Als ouder mag u van onze school verwachten dat wij uw kind veiligheid en bescherming bieden. Luister goed naar wat uw kind over school vertelt.

Wees alert op signalen die kunnen duiden op pesten.

Tips voor ouders van gepeste kinderen

- Neem uw kind serieus.
- Word niet boos op de pester, maar leg zo neutraal mogelijk uit dat u hulp gaat zoeken op school.
- Leg uit dat u en school vertrouwelijk met de informatie om zullen gaan. Hulp vragen is geen klikken!
- Maak een afspraak op school en leg het probleem voor aan de leerkracht. Vraag wat hij of zij er al aan gedaan hebben en wat de volgende stappen zijn die genomen moeten worden. Bespreek de afspraken met het kind.
- Houd in de gaten of de school er alles aan doet om het probleem op te lossen. Bent u niet tevreden, ga dan terug en bespreek het opnieuw met de leerkracht. Lost dit niets op dan kunt u het met de directie bespreken.
- Als u uiteindelijk niet tevreden bent met de aanpak van school kunt u de vertrouwenspersoon inschakelen.
- Voor sommige kinderen kan een sociale vaardigheidstraining een goede steun in de rug zijn.

Tips aan ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek en wordt niet boos maar probeer met uw kind te praten.
- Laat uw kind merken dat u hem/haar nog steeds waardeert maar dat het gedrag wordt afgekeurd.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen: waarom pest uw kind een ander kind?
- Ga praten met de school. De school kan hulp bieden. Voer de afspraken die met school gemaakt zijn zo consequent mogelijk uit.
- Laat het kind merken dat zijn/haar gedrag een probleem is en dat u, school en het kind zeker tot een goede oplossing zullen komen.
- Denk in sommige gevallen aan een sociale vaardigheidstraining voor uw kind.
- Voor sommige kinderen is het goed dat zij hun 'agressieve impulsen' in goede banen leiden. Een sport zoals b.v. judo of worstelen kan soms helpen.

Tips voor alle ouders

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Als uw kind weet dat een kind gepest wordt, spoor uw kind dan aan om dat aan de leerkracht door te geven. Ga eventueel zelf mee of informeer de leerkracht zelf. Doe dat op een moment dat de pester en de gepeste niet aanwezig zijn. Vraag de leerkracht om geheimhouding van de informatie; de pester hoeft niet te weten te komen wie verteld heeft dat hij pest.
- Spoor uw kind aan om meteen naar de leerkracht te gaan als het pesten plaatsvindt, dat is helpen en geen klikken.

KiVa-team

Het KiVa-team is een werkgroep die samen met de groepsleerkracht verantwoordelijk zijn voor het onderzoeken en oplossen van peestsituaties. Het team weet, door middel van trainingen, hoe

ze om moeten gaan met peestsituaties. Bij gerichte acties om pestproblemen op te lossen wordt een lid van het KiVa-team ingeschakeld. Zijn er problemen en is de groeps sfeer niet veilig, dan wordt altijd het KiVa-team benaderd.

Groepsgesprekken

Als zich daadwerkelijk (pest)problemen voordoen kan dit in de groep worden besproken. De leerkracht schat in of de groeps sfeer veilig genoeg is om een gezamenlijk gesprek te houden. Niet alle problemen kunnen in de groep worden besproken. Een groepsgesprek over pesten vindt alleen plaats wanneer het pestslachtoffer daarmee instemt.

Steungroepaanpak

De leerkracht kan een steungroep inzetten om een pestprobleem op te lossen. De steungroep bestaat uit een aantal kinderen uit de klas. Deze kinderen worden gevraagd of zij kunnen helpen bij het oplossen van het probleem. In de steungroep zit ook altijd de pester, de pester wordt niet als schuldige aangewezen. De focus van de steungroepaanpak ligt op het feit dat pesten een groepsproces is dat we samen willen oplossen. Voordat de steungroep wordt ingezet wordt dit eerst besproken met het pestslachtoffer zelf. Na ongeveer twee weken is er een evaluatie of het pestprobleem is opgelost.

Herstelaanpak

Als het pesten ondanks de gemaakte afspraken toch doorgaat wordt de herstelaanpak ingezet. Twee leden van het KiVa-team gaan een gesprek aan met de pestende leerling. Daarnaast wordt er een herstelplan opgesteld. Het herstelplan wordt altijd ondertekend door het betreffende kind en de ouders/verzorgers van het kind.

Inlichten ouders

De ouders van de gepeste leerling worden ingelicht op het moment dat de school besluit de steungroepaanpak toe te passen. Zoals eerder beschreven wordt er bij de steungroepaanpak geen schuldige aangewezen. Ouders worden ingelicht dat hun kind pest op het moment dat de herstelaanpak wordt ingezet. Mochten kinderen zich vervolgens niet aan de gemaakte afspraken houden, dan worden ouders uitgenodigd voor een gesprek op school.

Externe hulp

Wanneer blijkt dat de curatieve aanpak niet werkt is er mogelijk meer aan de hand dan alleen pesten. Op dat moment is er aanvullende hulp nodig om de problemen op te lossen. Er kan gekozen worden voor een bredere zorgaanpak. De intern begeleider neemt, mocht dat nodig zijn, contact op met een externe partij (bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin).

Evaluatie

Dit pestprotocol zal door team, directie en MR vastgesteld worden en wordt om de vier jaar geëvalueerd.